

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL

Hierdie beleid is ondergeskik aan die Departementele – voorskrifte en die assesseringsbeleid van die skool.

BEPLANNING

- Beplanning word vir 'n skooljaar gedoen en behoort reeds voor die aanvang van die nuwe skooljaar gefinaliseer te wees, maar nie later as die eerste Vrydag van die eerste kwartaal nie.
-
- Beplanning sluit in die opstel van 'n leerprogram, werkskedule en lesplan.
- Al die opvoeders wat Afrikaans in elke fase onderrig, moet deelneem aan die beplanningssessie. Opvoeders wat die leerarea in 'n graadgroep aanbied, moet veral nou saamwerk.
- Die vereistes soos gestel deur die Onderwysdepartement vir Afrikaans Eerste Addisionele Taal sal deurgaans uitgevoer word. Bestaande stukke sal aangepas word soos veranderinge deur die Onderwysdepartement aangebring word – sou daar enige verwarring of onduidelikheid heers.
- Die departements hoof moet die leerprogram, werkskedule, lesplan en assesseringstake goedkeur, alvorens die skoolhoof of sy adjunkte dit sal stuur vir prosessering.
- Al die opvoeders wat Afrikaans Eerste Addisionele Taal onderrig, moet hul beplanning vir elke week na die leerareahoof stuur vir monitering. Leerders se werkboeke en assesseringstake moet sporadies saamgestuur word of soos van tyd tot tyd deur die leerareahoof aangevra.
- Die fasehoof en/of skoolhoof sal weeklikse/daaglikse beplanningsleërs aanvra vir monitering soos nodig geag.
- Opvoeders moet op hul beplanningsblaaie voorsiening maak vir intervensie en aandui hoe leerders met leerstoornisse betrek word. Die leerareahoof sal gepaste beplanningsblaaie beskikbaar stel vir opvoeders wat Afrikaans aanbied.

DIE OPSTEL VAN ASSESSERINGSTAKE:

- Assesseringstake sal opgestel word soos voorgeskryf deur die Onderwysdepartement en die assesseringsbeleid van die skool sal eerbiedig word.
- Opvoeders in elke graadgroep sal meewerk om assesseringstake op te stel. Daar sal op 'n rotasiebasis gewerk word. Al die opvoeders in elke graadgroep moet verkieslik in 'n skooljaar 'n beurt kry om bogenoemde stukke op te stel.
- Assesseringstake, tesame met die toepaslike leerprogram, werkskedule en lesplan moet na die leerareahoof gestuur word vir goedkeuring. Memorandums (waar moontlik) sal aangeheg word.
- Assesseringstake, lesplanne, ens. moet verkieslik gedurende die laaste week van die vorige kwartaal gereed wees vir monitering, maar nie later as die eerste skooldag van die kwartaal waarin dit moet afgehandel word nie.
- Dieselfde opvoeder wat die assesseringstake en ander stukke vir die kwartaal opgestel het, is ook vir die opstel van die toets verantwoordelik. Datums vir die inhandiging van vraestelle, ens. soos deur die skoolhoof of fasehoof vasgestel, sal eerbiedig word.
- Assesseringstake moet netjies getik wees alvorens dit vir goedkeuring voorgelê word.
- In die geval van afwesigheid moet 'n leerder toegelaat word om 'n assesseringstake later te voltooi of in te handig. 'n Skriftelike verskoning van die leerder se ouer/voog of 'n mediese sertifikaat word vereis.
- Opvoeders moet leerders se ouers skriftelik in kennis stel indien 'n leerder na herhaalde versoeke nog steeds nie assesseringstake voltooi of inhandig nie. Hierdie briewe moet deur die leerareahoof onderteken word en 'n kopie moet in die leerder se profiel en/of opvoeder se intervensie lêer geplaas word.

ASSESSERING

Die KAByvoorbeeld voorsien die volgende voorstelle vir elk van hierdie formele assesseringstake:

GRAAD	VAK	KWARTAAL 1	KWARTAAL 2	KWARTAAL 3	KWARTAAL 4	TOTAAL
1	EAT	1	1	1	1	4
2	EAT	1	1	2	1	5
3	EAT	1	2	2	1	6

In die eerste kwartaal is daar slegs een formele assesseringstake vir Graad 1 - 3 sodat onderwysers die geleentheid het om 'n grondlynassessering aan die begin van die kwartaal met hulle leerders te doen. Daar word ook voorstelle gemaak vir

informele assessering wat daaglikse leer en onderrig versterk, maar waarvan daar nie formeel verslag gehou hoef te word nie.

Bekendstelling van die Eerste Addisionele Taal

Wanneer die onderwyser die Eerste Addisionele Taal aan die leerders in Graad 1 bekendstel, moet die idee van 'n "addisionele taal" op 'n eenvoudige manier by die leerders tuisgebring word. 'n Goeie manier is om dit te doen deur middel van 'n handpop met 'n naam in die Eerste Addisionele Taal, byvoorbeeld Hansie Handpop. Tydens die eerste les stel die onderwyser die handpop aan die leerders voor en vertel dat Hansie nie hulle huistaal kan praat nie. Hy kan net Afrikaans praat, en hulle sal in Afrikaans met hom moet praat. Hansie word dus 'n permanente karakter in die Eerste Addisionele Taal-klas. Die onderwyser kan miskien 'n tweede handpop (byvoorbeeld Hester Handpop) gebruik om interaksies in die addisionele taal te demonstreer (byvoorbeeld maniere waarop gegroet word).

Luister en Praat

Die aanleer van 'n addisionele taal toon baie ooreenkomste met die aanleer van 'n huistaal, behalwe dat dit heelwat later in die kind se lewe gebeur. In die eerste jaar van hul lewe hoor kinders baie eenvoudige taal in konteks, wat hulle in staat stel om die taalstruktuur en woordeskat in hul huistaal in te neem. Na omtrent 'n jaar begin kinders hul huistaal praat, hoewel hulle nog nie in volsinne kan praat nie. Hulle gebruik een of twee woorde vir verskillende doeleindes en betekenis. Hulle kan meer komplekse taal verstaan as wat hulle kan praat.

Dit is belangrik dat onderwysers dit in gedagte hou wanneer kinders 'n addisionele taal leer. In Graad 1 moet die leerders aan baie taal in die vorm van stories en instruksies in die klaskamer blootgestel word. 'n Uitstekende manier waarop kinders 'n addisionele taal kan bemeester, is om na stories te luister wat aan hulle vertel word. Die onderwyser moet

- stories met 'n eenvoudige en herhalende struktuur kies wat taal en woordeskat betref (byvoorbeeld *Die Drie Varkies*);

- die taal eenvoudig hou en stadig maar natuurlik praat;

- gebare, prente en werklike voorwerpe gebruik om begrip vir die storie te ondersteun;

- die storie 'n paar keer vertel en die leerders geleidelik al hoe meer betrek, byvoorbeeld deur aan refreine deel te neem, soos: *Die wolf blaas en hy raas en hy blaas die varkie se huis om.*

'n Ander manier om leerders aan die addisionele taal bekend te stel, is deur stories of niefiksie-tekste aan hulle voor te lees. Die onderwyser gebruik 'n Grootboek met prente en vergrote teks wat al die leerders kan sien terwyl hy of sy lees. Dit staan as "gedeelde lees" bekend. Die voordeel van gedeelde lees is dat dit nie net 'n uitstekende luisteraktiwiteit is nie, maar dit ontwikkel ook die leerder se ontluikende geletterdheid. Kinders leer so die konsepte van die gedrukte media (byvoorbeeld, ons lees van voor na agter in 'n boek, van links na regs en van bo na onder op 'n bladsy), en hulle begin die woorde in die addisionele taal herken (byvoorbeeld *hy, sy*). Die begrip van gedeelde lees behoort aan die leerders bekend te wees, aangesien hulle dit reeds in Huistaal-lesse doen.

Nog 'n uitstekende manier om kinders aan 'n addisionele taal bloot te stel, is deur middel van eenvoudige instruksies waarop die leerders fisies reageer. Die onderwyser sê byvoorbeeld: "Kom hier, Kerneels", met 'n toepaslike gebaar waarop Kerneels dan moet reageer. Hierdie metode, bekend as die Totale Fisieke Reaksie, het die voordeel dat die onderwyser onmiddellik kan sien of Kerneels verstaan of nie, en kan dan gepaste terugvoering gee, byvoorbeeld: "Mooi so, Kerneels", of sy kan die instruksie stadig herhaal met groter klem op die gebaar. Klaskamertaal (byvoorbeeld: "Kom vorentoe en kom sit op die mat") bied baie geleenthede om die Totale Fisieke Reaksie bekend te stel.

Aksierympies kombineer taal met fisieke reaksie wat begrip en memorisering van die taal bevorder.

Die voordeel van bogenoemde drie metodes (luister na stories, gedeelde lees en totale fisieke reaksie) is dat die klem vir die aanleer van 'n taal op luisterbegrip val. Dit neem die druk van die leerders af om te praat, verminder angstigheid en bied die geleentheid om op die begrip van die taal te fokus. Om egter die taal ten volle te bemeester, moet leerders ook die geleentheid gebied word om die taal te praat.

Aanvanklik sal die leerders se gesproke taal op inge oefende taalvorme berus, byvoorbeeld gememoriseerde liedjies, aksierympies en gediggies of ingedrilde taalkonstruksies soos "Goeiemôre, hoe gaan dit?" en "Dit gaan goed, hoe gaan dit met jou?" Soos wat die leerders se begrip vir die taal geleidelik toeneem, moet hulle meer praat – aanvanklik een of twee woorde, byvoorbeeld: In reaksie op die onderwyser se vraag: "Het jy die storie geniet?" kan die leerder "Ja" of "Nee" antwoord.

Aan die begin word die leerder se ontluikende gesproke taal opgebou (dit wil sê deur die onderwyser gedemonstreer en ondersteun). Die leerders kan, byvoorbeeld die storie wat vertel of gelees is, dramatiseer en van die dialog herhaal. Leerders kan die storie met die onderwyser se hulp oorvertel. Die onderwyser moet leerders geleenthede bied om in Afrikaans te praat. Elke kind vorder teen sy eie tempo en dit is die onderwyser se taak om op die individu se vlak geleentheid te bied om in Afrikaans te praat (byvoorbeeld die vrae wat gestel word). Soos wat die leerders deur die verskillende grade vorder, moet die onderwyser van die leerder verwag om meer te praat.

Namate die leerders in Afrikaans vorder, moet hulle aan 'n verskeidenheid tekste blootgestel word. In Graad 1 sal hulle baie blootstelling aan stories kry en sal hulle die struktuur en eienskappe van narratiewe tekste ontdek (dit wil sê, karakters word bekendgestel, die agtergrond word beskryf, 'n probleem word opgelos, die storie word gewoonlik in die verlede tyd vertel). In Graad 2 word mondelinge oorvertellings in Eerste Addisionele Taal bekendgestel (byvoorbeeld: "Gister het ons dorp toe gegaan. Ons het eers by die supermark gaan kos koop. Daarna het ons biblioteek toe gegaan", ensovoorts) en in Graad 3 word geskrewe vertellinge ingesluit. Die oorvertellings is belangrik omdat dit die oorbrugging vanaf mondeling na geskrewe taal is. Ons gebruik dikwels mondelinge vertellinge (byvoorbeeld om aan mense te vertel wat ons gedoen het), maar ons skryf dit ook neer. In Graad 3 word leerders mondeling aan tekste (soos instruksies vir resepte en feitelike oorvertellings, byvoorbeeld: Olifante is groot diere. Hulle woon in troppe, ensovoorts) bekendgestel. Voorbeelde van hierdie tekstipes word in Afdeling 4 aan die einde van hierdie dokument, asook 'n beskrywing van hul strukture en eienskappe, ingesluit.

Daaglikse en weeklikse / tweeweeklikse gefokusde luister- / praataktiwiteite wat rondom temas gebou word

'n Groot deel van die tyd moet in Graad 1 aan luister en praat toegewy word. Dit word in Graad 2 en 3 verminder wanneer meer lees- en skryfwerk in Eerste Addisionele Taal ingebring word. Gefokusde aandag moet in die Grondslagfase aan luister en praat gegee word.

In Eerste Addisionele Taal word luister en praat soos volg georganiseer:

- 'n Lys van aktiwiteite wat daaglik oor 'n week gedek moet word. Die keuse en aantal aktiwiteite wat daaglik gedek word, sal deur die onderwyser en die minimum of maksimum tyd wat hy of sy vir Eerste Addisionele Taal beskikbaar het, bepaal word.
- 'n Gefokusde aktiwiteit, byvoorbeeld "Luister na stories wat gelees of vertel word" wat een of twee keer per week onderrig word, afhangend van die graad en die hoeveelheid tyd wat beskikbaar is.

Hierdie aktiwiteite word rondom temas georganiseer. Daar word aanbeveel dat onderwysers vier temas per kwartaal kies, miskien minder waar die minimum tyd vir Eerste Addisionele Taal gebruik word. Die onderwyser moet temas kies wat hulle tot die aanleer van 'n addisionele taal leen. Die temas moet aan die leerders bekend wees, verkieslik temas wat reeds in Huistaal gebruik is en wat baie geleentheid bied om die taal in konteks te leer. (Voorsien byvoorbeeld geleenthede vir demonstrasie en gebruik voorwerpe wat reeds in die klas is.) Sommige temas word as voorbeelde gegee, maar dit is slegs voorstelle en MOET NIE as voorskriftelik beskou word nie.

Die rede vir die gebruik van temas, is om herhaling van woordeskat en taalstrukture in betekenisvolle konteks te plaas, byvoorbeeld woorde wat met die liggaam verband hou (gesig, oë, ore, neus, mond, arms, bene, voete) en die posisie van die liggaamsdele (Wys na jou ...; Dit is my ...; Hier is my ...) moet herhaaldelik in konteks gehoor word en dan moet leerders die geleentheid kry om die woordeskat te gebruik. Soos wat die leerders na Graad 2 en 3 vorder, moet hulle ook die geleentheid kry om die woorde te lees en te skryf. Leerders sal die woorde en strukture onthou en gebruik indien dit gereeld herhaal word.

Lees en skryf

Om die bogenoemde redes word daar baie klem gelê op die ontwikkeling van mondelinge taal in Graad 1, wanneer leerders in hul huistaal leer lees en skryf. In Graad 2 en 3 moet daar egter ook op die ontwikkeling van die Eerste Addisionele Taal gefokus word.

Lees- en skryfwerk dra by tot die leerders se taalontwikkeling in Afrikaans.

Leerders word meer aan hul addisionele taal blootgestel deur te lees. Navorsing toon dat daar 'n duidelike verband tussen die hoeveelheid leesaktiwiteite is wat 'n kind doen en hul woordeskatontwikkeling. Skryfwerk is belangrik omdat dit die kind dwing om oor taalstrukture en spelling na te dink. Dit moedig leerders aan om die taal te verwerk, bespoedig taalverwerwing en verbeter akkuraatheid, daarom word daar meer tyd aan lees- en skryfaktiwiteite in Eerste Addisionele Taal vir Graad 2 en 3 gewy.

Die aktiwiteite vir lees en skryf is soos volg:

Blootstelling aan gedrukte media in die omgewing

Vanaf hul vroegste jare word Suid-Afrikaanse kinders aan 'n groot hoeveelheid media in die omgewing blootgestel, byvoorbeeld tekens (padtekens, winkeltekens, ens.) en verpakking. Onderwysers kan dit as die beginpunt vir leerders se ontluikende geletterdheid in hul addisionele taal gebruik. Hy of sy kan byvoorbeeld bekende verpakings of advertensies klas toe bring en vasstel of die leerders die handelsname kan herken. Vanaf die derde kwartaal van Graad 1, wanneer leerders reeds 'n mate van geletterdheid in hul huistaal verwerf het, kan die onderwyser sekere voorwerpe in die klas in die leerders se huistaal en in Afrikaans etiketteer. Hierdie aktiwiteite ondersteun terloopse leer; hulle is nie gefokusde geletterdheidsaktiwiteite nie en daar behoort nie baie tyd daaraan bestee te word nie.

Gedeelde lees

Gedeelde lees is 'n belangrike aktiwiteit vir taal- en geletterdheidsontwikkeling in die Grondslagfase. Die doel van gedeelde lees in Graad 1 is om die leerders in 'n betekenisvolle, ondersteunende konteks aan hul addisionele taal bloot te stel. Dit ontwikkel die leerders se ontluikende geletterdheid in hul addisionele taal. Hulle ontwikkel die begrip van gedrukte teks en begin 'n paar woorde in Afrikaans herken. Op hierdie vlak moet die onderwyser die volgende doen:

- Kies 'n eenvoudige, vergrote teks (byvoorbeeld 'n Grootboek) met beperkte teks en heelwat goeie illustrasies.

Die storie moet 'n duidelike, eenvoudige struktuur hê, byvoorbeeld *Die Drie Varkies*. Verkieslik moet die taal herhalend en voorspelbaar wees (byvoorbeeld "Waar is Snip? Hy is in die huis. Waar is Snip? Hy is in die tuin", ensovoorts.)

Namate die jaar vorder, behoort die vlak van die tekste moeiliker te word.

- Praat met die leerders oor die prente sodat hulle die woordeskat kan verstaan. Vra vrae in die huistaal. Help hulle om die verband tussen die storie en hul eie lewens te sien.

- Lees die teks 'n paar keer deur en gebruik die vinger of 'n wyser sodat die leerders die teks kan volg.

- Vra vrae oor die teks.

- Betrek die leerders geleidelik by die "lees" van die storie.

Namate die leerders na Graad 2 en 3 vorder, behoort die teks ook meer gevorderd te raak. Die onderwyser demonstreer hoe om vloeiend te lees en gebruik die teks om woordeskat op te bou, begrip te bevorder, woorde te ontsyfer, en teksstrukture, taalstrukture en leestekens te verstaan.

Groepbegeleide lees

In Graad 2 begin leerders met 'n nuwe aktiwiteit in hul addisionele taal: groepbegeleide lees. Hulle behoort egter met hierdie aktiwiteit bekend te wees, omdat hulle dit reeds van die begin van Graad 1 af in Huistaal doen. Die onderwyser moet 'n gegradeerde leesreeks hê wat volgens moeilikheidsgraad gegradeer is. Leerders word volgens vermoë in groepe van 6 - 10 geplaas en gebruik dan 'n leesboek wat vir die groep se leesvlak geskik is. Die onderwyser werk vir 15 minute een maal per week met elke groep, terwyl die ander groepe met selfstandige lees, lees in pare, of aktiwiteite wat met die teks verband hou, besig is, byvoorbeeld eenvoudige skryfaktiwiteite soos om sinne te voltooi of sinne in die korrekte volgorde te plaas. Die doel van groepbegeleide lees is dat

die onderwyser die geleentheid het om individuele aandag aan leerders te gee om hulle begrip en woordherkenningsvaardighede in die addisionele taal te ontwikkel.

Onderwysers mag dalk nie vertrouwd wees met die gebruik van groepbegeleide lees nie, veral in die Eerste Addisionele

Taal-klas, daarom kan hierdie metode geleidelik bekend gestel word. Sodra die metode met selfvertroue in Huistaal gebruik word, kan dit tydens Eerste Addisionele Taal aangewend word. Intussen kan onderwysers klaslees met die hele klas doen waar al die leerders dieselfde teks het en die leerders beurte neem om te lees. Onderwysers moet egter steeds individuele leesgedrag waarneem en die leerders help om begrip en woordherkennings-vaardighede te ontwikkel.

Daar is ook nie net soveel tyd vir groepbegeleide lees in Eerste Addisionele Taal beskikbaar as in Huistaal nie.

Onderwysers wat die maksimum tyd vir Eerste Addisionele Taal volg, sal een maal per week vir 15 minute met elke kleingroep kan werk. Diegene wat egter die minimum tyd vir Eerste Addisionele Taal volg, sal dit nie kan doen nie en sal klasleeswerk in plaas van groepbegeleide lees moet doen.

Lees in pare en selfstandige lees

Lees in pare en selfstandige lees is 'n manier waarop leerders aangemoedig word om vir genot te lees en die kans kry om lees in te oefen. Tydens lees in pare lees twee leerders saam en maak beurte om te lees.

Leerders gebruik hierdie tyd om twee dinge te doen: 1) Hulle herlees die leesboek wat tydens groepbegeleide lees gelees is, totdat dit vlot gelees kan word; 2) Hulle kies boeke uit die leeshoekie / klaskamerbiblioteek om vir genot te lees. Die teks is op 'n laer vlak as dié wat vir gedeelde en groepbegeleide lees gebruik word.

Wanneer geleenthede vir leerders geskep word om **op hul eie te lees**, leer hulle vlot lees, mits die teks maklik genoeg is om sonder hulp te kan lees. Kort, eenvoudige boeke met voorspelbare teks en kleurvolle illustrasies is ideaal. Sommige onderwysers hou daarvan om vir die leerders leeshuiswerk te gee - die herlees van die groep se leesboek, of die lees van eenvoudige prentboeke. Hierdie aanvullende lees oefening speel 'n belangrike rol wanneer iemand leer lees, indien dit op 'n gereelde basis plaasvind.

Klanke

Die eerste stadium waarop geleer word om geskrewe woorde op te deel, vind mondeling plaas. Hier leer die leerders om die verskillende klanke van die taal te isoleer (**fonemiese bewustheid**). Die leerder moet die verwantskap herken tussen die klank en die letter wat die klank verteenwoordig, byvoorbeeld / b /, / o /, / k / of / oe /, waarna die letters saamgevoeg word om woorde te vorm, byvoorbeeld "bok", "boek" (**klanke**). Die leerder moet die woorde verstaan (**begrip**) en gereeld in gedrukte media daarmee in aanraking kom sodat hy of sy die woord onmiddellik sal herken.

Laastens moet die leerder die woorde vinnig en met begrip in sinne kan lees (**vlotheid**). Hierdie leesproses vind nie stap vir stap plaas nie. Kinders herken en verstaan byvoorbeeld woorde uit die omgewing en gedeelde lees, vanaf

'n jong ouderdom. Dit is egter steeds belangrik dat 'n sistematiese klankeprogram in die huistaal gebruik word om te leer lees, saam met lees, skryf en na stories luister.

Wanneer leerders in 'n addisionele taal leer lees en skryf, kan hulle reeds woorde in die huistaal analiseer. Hulle verstaan reeds die konsep van gedrukte media en het 'n beduidende hoeveelheid voorafgaande kennis van die verwantskap (verhouding) tussen klank en spelling. Tydens die klankelesse in Eerste Addisionele Taal moet die leerders oefen om hierdie kennis toe te pas en die woorde in Afrikaans te dekodeer (byvoorbeeld die samevoeging van verskillende klanke om woorde te vorm). Leerders moet ook leer waar die klank-spelling-verhouding tussen die huistaal en die addisionele taal verskil. Die oe-klank in Afrikaans verteenwoordig byvoorbeeld 'n ander klank in Engels, byvoorbeeld: Afrikaans: koek, Engels: *goes*.

In Graad 1 is dit belangrik dat leerders 'n sterk mondelinge grondslag in hul addisionele taal ontwikkel. Indien dit nie gebeur nie, sal hulle nie die dekodering in Graad 2 verstaan nie en gevolglik geen of gebrekkige begrip hê van wat hulle lees (*barking at print*). Dit sal tot die leerders se voordeel wees as hulle leer om die verskillende klanke in Afrikaans in Graad 1 te identifiseer (fonemiese / klankbewustheid). Dit word gedoen deur middel van liedjies en rympies wat hulle help om klanke te isoleer (byvoorbeeld: *Jan Viljoen woon in 'n skoën*).

Die onderwyser moet besef dat dit sy of haar rol is om mettertyd die verwantskap tussen klank-spelling-bewustheid in die addisionele taal op te bou, en nie op volkome akkuraatheid aan te dring nie. Die leer van klanke behoort regdeur die Grondslagfase aan die hand van kort, gereelde aktiwiteite plaas te vind.

Daaglikse / Weeklikse klanke-aktiwiteite

Klanke behoort regdeur die Grondslagfase spesifieke aandag te geniet. 'n Program word in die kurrikulum vir Eerste Addisionele Taal voorsien. In Graad 1 is die klem op die ontwikkeling van fonemiese / klankbewustheid. In Graad 2 en 3 bou die program voort op dit wat die leerders reeds in Huistaal gedoen het. Omdat die tyd vir die aanleer van klanke beperk is, word onderwysers aangemoedig om klanke by luister-, praat- en gedeelde leesaktiwiteite te integreer.

Woordherkenning

Sigwoorde word geleer wanneer leerders die woorde herhaaldelik sien. Woorde wat gereeld in teks voorkom (hoëfrekwensie woorde) word ook so aangeleer. Hoe meer die leerders in hul addisionele taal lees, hoe meer sigwoorde word aangeleer.

Begrip

Leerders is dikwels wel daartoe in staat om die woorde te dekodeer of te analiseer, maar hulle verstaan nie wat hulle lees nie. Dit lei tot die term "*barking at print*" wat deur sommige mense gebruik word. Die hoofrede waarom leerders nie verstaan wat hulle lees nie, is omdat hulle taalvaardighede swak ontwikkel is. Die nodige woordeskat en taal ontbreek om sin te maak uit dit wat gelees word. Daarom moet die leerders soveel moontlik aan Afrikaans op die regte vlak blootgestel word om woordeskat en taal te bevorder. Strategieë soos om, byvoorbeeld, 'n "woordmuur" in die klaskamer op te bou, of om die leerders aan

te moedig om persoonlike woordeboeke (woordeskatboeke) aan te hou, kan suksesvol gebruik word.

‘n Ander belangrike manier om die leerders se leesbegrip te ontwikkel, is om vrae te vra wat die leerders in staat stel om interaksie met die teks te hê. Die onderwyser begin met eenvoudige vrae, byvoorbeeld: “Wie het die pap geëet?”, “Wat het Gouelokkies geëet?” en “Waar het Gouelokkies geslaap?” Soos wat die leerders aan die vrae gewoon raak en die nodige taal ontwikkel om dit te beantwoord, kan meer komplekse vrae gevra word. Wanneer leerders in Graad 3 kom, behoort hulle hoekom-vrae, soos “Hoekom het Gouelokkies nie Pappa Beer se pap geëet nie?”, te kan beantwoord.

Skryfwerk

Leerders leer die vaardighede ten opsigte van lettervorming en skryf in hul huistaal aan. Hierdie kennis kan vanaf die derde kwartaal van Graad 1 in Eerste Addisionele Taal toegepas word. Die skryfaktiwiteite in Graad 1 is eenvoudig omdat die leerders nog in hul huistaal op skryfwerk fokus.

In Graad 2 word daar in Eerste Addisionele Taal meer klem op skryfwerk geplaas. Skryfwerk word met behulp van die onderwyser se leiding gedoen. Leerders skryf, byvoorbeeld, sinne met behulp van ‘n sinsraam, soos *Ek hou van _____ / Ek hou nie van _____ nie*. In Graad 3 word die skryfwerk meer uitdagend. Daar word van leerders verwag om ‘n eenvoudige stel reëls en ‘n persoonlike oorvertelling neer te skryf. Hulle skryf ook, met hulp van die onderwyser, ‘n eenvoudige storie tydens gedeelde skryfwerk.

Baie van die skryfvaardighede word van die huistaal af oorgedra. Leerders leer byvoorbeeld hoe om ‘n teks, soos ‘n persoonlike oorvertelling, eers in hul huistaal te skryf voordat hulle hierdie kennis na die addisionele taal oordra. Net so leer die leerders om hul skryfwerk in die huistaal en later in die addisionele taal te beplan, te skryf en te hersien.

Taalstruktuur en -gebruik

Die grondslag vir die ontwikkeling van taalvaardighede (luister, praat, lees en skryf) is kennis van die woordeskat en taalstruktuur van die addisionele taal. In Graad 1 is die woordeskat en taal wat aangeleer word terloops, met ander woorde deur middel van blootstelling aan die gesproke taal. In Graad 2 en 3 word woordeskat en taal ook deur die lees van Afrikaans aangeleer. In Graad 3 is daar spesifieke aktiwiteite wat op Taalstruktuur fokus.

Woordeskatteikens word vir elke graad gestel en ‘n lys hoëfrekwensie woorde in Afrikaans word in Afdeling 3 van hierdie dokument voorsien. Onderwysers kan die volgende strategieë gebruik om leerders se woordeskat te ontwikkel:

- Woordmure en etikette / kaartjies in die klaskamer
- Woordeskatpeletjies, byvoorbeeld woordvasvrae
- Selfstandige lees
- Persoonlike woordeboeke / woordeskatboeke
- Geïllustreerde kinderwoordeboeke (een- en tweetalig)

TYDSTOEKENING

Grondslagfase

(a) Die onderrigtyd vir vakke in die Grondslagfase is soos in onderstaande tabel aangedui:

VAK	GRAAD R (UUR)	GRAAD 1-2 (UUR)	GRAAD 3 (UUR)
Huistaal	10	7/8	7/8
Eerste Addisionele Taal		2/3	3/4
Wiskunde	7	7	7
Lewensvaardighede:	6	6	7
• Aanvangskennis	(1)	(1)	(2)
• Skeppende Kunste	(2)	(2)	(2)
• Liggaamsopvoeding	(2)	(2)	(2)
• Persoonlike en Sosiale Welsyn	(1)	(1)	(1)
Totaal	23	23	25

(b) Onderrigtyd vir Graad R, 1 en 2 is 23 uur en Graad 3 is 25 uur.

(c) Onderrigtyd vir Tale in Graad R-2 is 10 uur en vir Graad 3 is 11 uur. 'n Maksimum tyd van 8 uur en 'n minimum tyd van 7 uur word aan Huistaal toegeken. Vir Addisionele Taal word 'n minimum tyd van 2 uur en 'n maksimum tyd van 3 uur vir Graad 1-2 toegeken. In Graad 3 word 'n maksimum van 8 uur en 'n minimum van 7 uur vir Huistaal toegeken. 'n Minimum van 3 uur en 'n maksimum van 4 uur word in Graad 3 vir Addisionele Taal toegelaat.

(d) In Lewensvaardighede is die onderrigtyd vir Aanvangskennis in Graad R-2 net 1 uur en in Graad 3 is dit 2 uur. (Die aantal ure word in die tabel tussen hakies aangetoon.)

Die volgende tydstoekenning vir Tale tree in 2012 in werking. Die tydstoekenning vir Tale in die Grondslagfase sal deur die taalkonteks van die skool bepaal word. Skole kan self besluit om meer of minder tyd aan Huistaal en Eerste Addisionele Taal te bestee volgens die behoeftes van hulle leerders. Die minimum tyd vir die Huistaal en Eerste Addisionele Taal word in die onderstaande tabel tussen hakies aangedui.

	Huistaal	Eerste Addisionele Taal
Graad R	10 uur	
Graad 1	8 (7) uur	3 (2) uur
Graad 2	8 (7) uur	3 (2) uur
Graad 3	8 (7) uur	4 (3) uur

Die Departement is nie voorskriftelik t.o.v. die manier waarop skole die **maksimum tyd** vir die verskillende grade in die verskillende komponente aanwend nie, maar stel die volgende indeling per graad voor.

Indien die maksimum tyd aan Eerste Addisionele Taal toegestaan word:

EERSTE ADDISIONELE TAAL			
	GRAAD 1	GRAAD 2	GRAAD 3
Luister en praat	1 uur 30 minute	1 uur	1 uur
Lees en klanke	1 uur 15 minute	1 uur 30 minute	1 uur 30 minute
Skryfwerk	15 minute	30 minute	1 uur
Taalstruktuur			30 minute
	3 ure per week	3 ure per week	4 ure per week

Indien die minimum tyd aan Eerste Addisionele Taal toegestaan word:

EERSTE ADDISIONELE TAAL			
	GRAAD 1	GRAAD 2	GRAAD 3
Luister en praat	1 uur 30 minute	45 minute	1 uur
Lees en klanke	30 minute	45 minute	1 uur
Skryfwerk		30 minute	30 minute
Taalstruktuur			30 minute
	2 ure per week	2 ure per week	3 ure per week

WERKBOEKE VAN LEERDERS

- Elke leerder sal aan die begin van die jaar 'n werkboek kry om aktiwiteite vir Afrikaans daarin te voltooi en om aantekeninge daarin af te skryf of te plak, ens. Werkboeke moet die "programme" wat in die verlede gebruik is, vervang.
- Werk soos vervat in die assesseringstake, moet vooraf deeglik in die werkboeke onderrig word.
- Werkboeke sal gebruik word om aktiwiteite in handboeke te voltooi.
- Werkboeke moet oorgetrek word en netjies gehou word. Leerareahoorde sal voorblaai vir skryfboeke verskaf.
- Indien 'n leerder sy/haar werkboek verloor of beskadig, moet sy/haar ouers dit self vervang.
- Opvoeders moet leerders se werkboeke gereeld nasien of die korrekte antwoorde verskaf in die geval van self- of maatassessering.

OPVOEDERPORTEFEULJES:

- Opvoedersportefeuiljes moet dokumentasie en inligting bevat soos deur leerareahoof gelys.
- Leërs moet aan leerareahoofde voorgelê word soos versoek.
- Opvoeders wat die skool verlaat, moet fotostate van stukke in hul leërs agterlaat vir hul opvolgers en aan die leerareahoof oorhandig.

REKORDHOUDING

Rekordhouding en Rapportering

Rekordhouding is 'n proses waartydens die onderwyser die vlak van 'n leerder se prestasie in 'n spesifieke assesseringstaak dokumenteer. Dit dui aan hoe 'n leerder vorder in die bereiking van die kennis soos voorgeskryf in die Kurrikulum- en assesseringsbeleidsverklarings. Rekords van leerderprestasie behoort bewys te lewer van die leerder se konseptuele groei in 'n graad en sy of haar gereedheid om na die volgende graad te vorder of bevorder te word. Rekords van leerderprestasie behoort ook gebruik te word om te verifieer watter vordering onderwysers en leerders in die onderrig- en leerproses maak.

Rapportering is 'n proses waarvolgens leerderprestasie aan leerders, ouers, skole en ander rolspelers gekommunikeer word. Daar kan op verskeie maniere oor leerderprestasie verslag gelewer word. Dit sluit in rapporte (verslagkaarte), ouervergaderings, skoolbesoekdae, ouer-onderwyser-konferensies, telefoonoproepe, briewe, klas- of skoolnuusbriewe, ensovoorts. Onderwysers in alle grade lewer in persentasies verslag oor die vak. Die prestasievlakke met die ooreenstemmende persentasies word in onderstaande tabel aangedui.

MODERERING VAN ASSESSERING

Moderering verwys na die proses wat verseker dat die assesseringstake regverdig, geldig en betroubaar is. Moderering behoort op skool-, distriks-, provinsiale en nasionale vlakke plaas te vind. Deeglike en gepaste modereringspraktyke moet ingestel word vir die gehalteversekering van alle vakassesserings.

LEERAREA VERGADERINGS / BESPREKINGS

- Vergaderings moet ten minste een keer per kwartaal gehou word, maar meer dikwels indien nodig.
- Bywoning deur al die opvoeders wat die leerarea aanbied is verpligtend; skriftelike verskonings moet die vorige dag aangebied word.
- 'n Notule sal tydens elke vergadering bygehou word en vir elke opvoeder uitgedeel word om in hul opvoeder-portefeuiljes te liaseer.

This policy was adopted by the School Management on

_____

This policy has been made available to school personnel and is readily accessible to parents and learners on request.

This policy will be reviewed and updated every year.

Signed _____
School Management

Date: _____

Signed _____
Principal

Date: _____

Signed _____
Educator Representative

Date: _____

.

